

جرت الاسلام عباس بابلی مدرس و خطیب

حادثه عاشورای سال شصت و یک هجری قمری، بسان آیین‌های تمام‌نما در طول تاریخ دربرابر تمامی آدمیان ایستاده تاحقیقت وجودی آنان را بیدیشان بنمایاند.

این کاروان که حرکتش را از کر بلا آغاز کرد، هنوز در گذر تاریخ به مسیر خود ادامه می دهد تا جایی که باید گفت: روز عاشورا هنوز به پایان نرسیده است!

سید شهیدان اهل قلم نوشت: صحرای بلا به وسعت همه تاریخ است و کار به یک یا لپتنی کنت معکم ختم نمی شود. تاریخ و جغرافیای کر بلا پر است از تابلوهای عصر عاشورا که در عین سوزناکی، پر است از زیبایی های چشم‌نواز.

یکی از دردناک ترین و در عین حال اعجاب انگیزترین پدیده های عاشورا کاروان دوم حسین است، اگر کاروان نخست این حادثه

را بزرگ مرد تاریخ حضرت حسین ^(ع) امیری می کرد کاروان دوم حسین ^(ع) که از روز یازدهم محرم در طول تاریخ به حرکت درآمده است با امیری اسیری به نام شریکه الحسین زینب کبری سلام الله علیها به مسیر خود ادامه داده است.

آنچه اعجاب و حیرت آدمی را برمی انگیزد آن است که در این سفر سراسر سختی و محنت، او چگونه توانسته مدیریت کند که از دل مدیریتش نه تنها از عزت حسین ^(ع) کاسته نشود، بلکه منزل به منزل بر وجاهت او اوقدام مبارکش افزوده شود!

او یک مدیر معمولی نیست، بلکه مدیریت بحران را تعریف جدیدی کرده است، لحظه به لحظه این سفر بحران هایی است که برای هر انسان توانمندی جانکاه است و طاقت فرسا، اما عقیده بنی هاشم نه تنها خودش را، بلکه تعداد زیادی از بانوان و اطفال مصیبت دیده را مدیریت کرد آن هم مدیریتتی که توانستند داغ یک التماس را به دل دشمن بگذارند!

ویژگی های مدیریتی زینب سلام الله علیها ابتدا در تدبیر و اندیشه او خود را نشان می دهد که اگر گفتند او عاقله بانوی بنی هاشم است، پس نیک می داند که چگونه کاروان رمق دیده برادر را مدیریت کند.

از ضروری ترین ویژگی های یک مدیر بحران آن است که بتواند مسائل متعدد مرتبط با مجموعه خویش را اولویت سنجی کند تا در زمان مناسب بتواند تمام آن ها را به سرانجام برساند، در شب محنت افزای یازدهم، اولین اقدام او حفظ جان امام زمان ^(ع) خویش و آنگاه پیدا کردن بانوان و اطفال گرخته در پهنه کر بلا بود. یکی دیگر از ویژگی های حیرت انگیز مدیریت او، مدیریت عاطفه خویش و بانوان و آسیب دیدگان حادثه کربلاست تا جایی که هیچ کدام از آنان صبر و طاقت از کف ندادند و تمامی حافظ عزت حسین ^(ع) و یاران شیدای او شدند.

از مهم ترین ویژگی های یک مدیر بحران آن است که گاهی باید از خوشی های خویش کم کند تا بتواند مجموعه خود را مدیریت کند، امام سجاد علیه الصلاة و السلام فرمودند: عمه ما زینب در تمام منازل بین راه نمازهای واجب و نافله های خویش را بجا می آوردند، اما در بعضی از کاروان سراهانشسته نماز می خواندند، وقتی علت را جویا شدم، گفتند، به خاطر شدت گرسنگی! بعد امام افزودند: سهم هر کدام از ما در این سفر، روزانه یک قرض نان بود که گاهی عمه ما نان خویش را به چند بخش تقسیم می کردند و به اطفال و بانوان می دادند تا مبادا به پیش دشمن دست دراز کنند! اوج کار یک مدیر بحران زمانی است که از جان خود برای حفظ مجموعه بگذرد، تاریخ در حادثه اسارت بارها شاهد این ازجان گذشتگی برای حفظ رکن رکن امامت از طرف حضرت زینب سلام الله علیها بوده است.

نکته مهم دیگری که ترجمان واقعی این شعر است که گفت:

سر نی در نینوا می ماند اگر زینب نبود
کربلا در کربلا می ماند اگر زینب نبود
آن زمانی است که دختر بزرگ علی غیر از مدیریت عاطفه ها و شخص ها و شخصیت ها، حافظ اصلی پیام بزرگ عاشورا برای دنیای زمان خویش و تاریخ بعد از خود بود.

این واقعه با سخنان علی گونه اودر کوفه و شام ورق ما جرا را به گونه ای برگرداند که اولین مراسم عزاداری رسمی در مرکز خلافت امویان برگزار شد.

و سرانجام بعد از رساندن کاروان حسین ^(ع) و پیام او به موطن اصلی خویش، در مدت کوتاهی این روح آسمانی آرام گرفت، هر چند هنوز کاروان عاشورا ییان به مسیر خود ادامه می دهد.

مکانی که اندوه را از دل می برد

آشنایی با مسجد سهله

نقطه هایی روی زمین هستند که انگار خدا رویشان دست گذاشته و گفته اینجا قرار است با بقیه جاها توفیر داشته باشد. بابت توفیرش هم چون می دانسته آدمیزاد اهل اگر واماست، دلایی را یا خود خدایش ردیف کرده است یا سپرده اولیا و اوصیایش برای ما آدمیزاد لجوج شرح و بسط دهند. یکی از نمونه هایش «مسجد سهله» عراق است که امام علی ^(ع) درباره اش گفته است: «در شهر کوفه، چهار مکان مقدس وجود دارد که هر یک، دارای مسجدی است. یکی از آن ها مسجد سهله است. مسجد سهله محل اتراق خضر نبی ^(ع) است و هیچ اندوهگینی به این مسجد وارد نمی شود، مگر اینکه خداوند اندوه او را می زداید و ما اهل بیت، مسجد سهله را به نام مسجد قرا یاد می کنیم.» این مسجد برای شیعه ها یک معنای دیگری هم دارد و به خاطر انتسابش به امام زمان ^(عج) جور دیگری برایمان عزیز است، همچنین بنا بر برخی روایات، محل زندگی ایشان پس از ظهور نیز خواهد بود. در بخش های مختلف صحن مسجد، محراب هایی ساخته شده که به نام پیشوایان دینی نام گذاری شده؛ از جمله مقام امام صادق ^(ع)، امام سجاد ^(ع)، ابراهیم، ادریس و خضر. در کتاب های ادعیه اعمال مخصوصی برای مسجد سهله آمده است. مسجد سهله در شرق نجف، یعنی در شهر کوفه قدیم قرار دارد. این مسجد در ۱۰ کیلومتری شمال شرقی حرم امام علی ^(ع) با زاویه ۲۷ درجه و ۲ کیلومتری شمال غربی مسجد کوفه با زاویه ۵۳ درجه است. روایات فراوانی درباره مسجد سهله از ائمه معصومان ^(ع) نقل شده است که به جایگاه و تقدس این مسجد ولزوم زیارت آن اشاره دارد. علما و بزرگان دین نیز توصیه های بسیاری درباره مداومت در زیارت این مسجد داشته اند. به عنوان مثال: «محدث حسن، صاحب «جواهر» به مسجد سهله علاقه فراوان داشت و ایشان بود که حرکت به سوی مسجد سهله در چهارشنبه شب ها را پایه گذاری کرد. در شرح حال محقق بزرگ، آیت... شیخ آقا بزرگ تهرانی نیز آمده است که ایشان از «نجف» تا مسجد سهله را که تقریباً در فاصله ده کیلومتری آن قرار دارد، در شب چهارشنبه هر هفته به مدت چهل شب، پیاده می رفت. آیت... حکیم نیز بر زیارت مسجد سهله مواظبت داشتند و همیشه فرزندان و افراد دیگر خانواده اش را به زیارت و توقف لحظاتی، هر چند اندک در این مسجد، تشویق می کرد. سعی مرحوم آیت... سید محسن حکیم بر این بود که این منطقه را به بهانه ها و مناسبت های مختلف آباد گرداند. بازسازی مسجد «زید» و «عصعه» که در کنار مسجد سهله قرار گرفته بود، نمونه ای از فعالیت های مرحوم سید محسن حکیم است.

شهر

مهر

آیه

بگو: «آیا کسانی که می داندند باکسانی که نمی داندند یکسان هستند؟! تنها خردمندان متذکر می شوند.»

سوره زمر آیه ۹ ترجمه آیت... مکارم شیرازی

حدیث

کسی که عالمی را گرامی بدارد و تعظیم کند، پروردگار ش را گرامی و بزرگ داشته است.

امام علی ^(ع) تصنیف غررالحکم و درر الکلم، ص ۴۷، حدیث ۲۱۸

شهید سید محمدباقر حکیم؛ اسوه مقاومت و اصلاح

جستاری در زندگی و آثار آیت ا... حکیم به مناسبت سالروز شهادت ایشان

رضا میرزاده

گزارش

نوزده سال پیش و در چنین روزی، هفتم شهریورماه ۱۳۸۲ هجری شمسی مصادف با نخستین روزماه رجب المرجب ۱۴۲۴ هجری قمری، مردم شهر نجف و خاصه نمازگزاران جمعه که در صحن حرم مطهر امیرالمؤمنین ^(ع) نماز خود را اقامه کرده بودند، پس از اقامه نماز و هنگام خروج از حرم مطهر، صدای انفجاری مهیب را شنیدند که بر اثر آن، بخشی از دیوار حرم مطهر فرو ریخت و جمع زیادی از نمازگزاران نیز در این حادثه به شهادت رسیدند. آن گونه که منابع رسمی اعلام کردند، این حادثه خونبار که بر اثر انفجار خودرو بمب گذاری شده به وقوع پیوست، به شهادت و زخمی شدن قریب به ۳۰۰ نفر منجر شد، اما شاخص ترین شهید آن حادثه، چهره ای نام آشنا برای مردم عراق و جهان شیعه بود: «سید محمدباقر حکیم» که در آن زمان، زمامت و ریاست مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق را عهده دار بود.

نسب

سید محمدباقر حکیم، فرزند آیت ا... سید محسن حکیم، متولد ۱۳۱۸ هجری شمسی در شهر نجف بود. وی مولودی از خاندان حکیم بود که یکی از طوایف اصیل عراقی است و نسبشان از طریق حسن مثنی، به امام حسن بن علی بن ابی طالب ^(ع) می رسد.

تحصیلات و تالیف ها

اما دوران تحصیل سید محمدباقر حکیم از مکتب خانه های نجف و پس از آن، مدرسه ابتدایی «مثنوی النشر» آغاز شد و با ورود به حوزه علمیه نجف ادامه یافت. وی از محضر بزرگان آن روز حوزه نجف از جمله مرحوم آیت ا... سید ابوالقاسم خویی و شهید سید محمدباقر صدر، کسب فیض کرد و در این مسیر به درجه اجتهاد رسید. وی در کنار تدریس، به تالیف آثار مختلف علمی در باب قرآن، سیره اهل بیت ^(ع)، موضوع های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، شرح حال، تاریخ، فقه و... پرداخت که از جمله این آثار می توان به «القصص القرآنی»، «الظاهرة الطاغوتیه فی القرآن»، «الهدف من نزول القرآن»، «علوم القرآن»، «اهل البیت ^(ع) و دوره م فی الدفاع الاسلام»، «دور اهل بیت ^(ع) فی بناء الجماعه الصالحه»، «ثوره الامام الحسین ^(ع)، «الحکم الاسلامی بین النظریه و التطبيق»، «حوار فی المرجعیه الدینیّه»، «دور الفرد فی النظریه الاقتصادیه الاسلامیه»، «المنهاج الثقافی السیاسی الاسلامی»، «المرجعیه الاجتماعیه»، «حقوق الانسان من وجهه نظر اسلامیه»، «النظریه الاسلامیه فی العلاقات الاجتماعیه» و... نام برد.

فعالیت های سیاسی و اجتماعی

در کنار فعالیت های فرهنگی و اجتماعی نظیر

محمد هادی اصفهانی دست به نگارش رمانی بر اساس زندگی آیت ا... سید علی قاضی طباطبایی زده است. این کتاب در نشری نجف توسط ایشان نوشته شده و در نگارش آن سعی شده است که حیات این عالم بزرگوار را از بدو ورود به نجف اشرف و آشنایی با استادان و علما، نحوه تربیت و سیر و سلوک ایشان و همچنین روند تربیت شاگردانشان به طور مستند داستانی ذکر شود. کتاب «کهکشان نیستی» توسط نشر فیض فرزان در ۵۶۰ صفحه به چاپ رسیده است. این کتاب دارای نسخه الکترونیک نیز هست که می توان به صورت مجازی خریداری و مطالعه کرد.

در قسمتی از کتاب «کهکشان نیستی» می خوانیم: آدم مگر چه می خواهد؟ نانی

و آبی و جایی برای خواب! اما گویا آدم ها معنای زندگی را نفهمیده بودند. نان بیشتر، آب بیشتر و جای بیشتر. آدم هایی که هر روز از کنار حرم می گذشتند. هر کدام برای خود دنیایی ساخته بودند و در آن زندگی می کردند. چقدر عالیشان حقیر بود. وقتی به من می رسیدند، دست ته جیبشان می کردند و دنیال خرده فلس هایشان می گشتند: تازه اگر به این نتیجه می رسیدند که به گدایی آس و پاس چیزی ببخشند. آن وقت ها معنای زندگی برایم فقط در نگاه به رد پای دیگران و چشم داشتن به دست آن ها خلاصه می شد. وقتی آدم های آمدند. آسمان برای من رنگارنگ بود و وقتی نبودند حتی اگر خورشید در بلندای خود قرار می داشت، همه جاتار یک به نظر می آمد.

محمد هادی اصفهانی دست به نگارش رمانی بر اساس زندگی آیت ا... سید علی قاضی طباطبایی زده است. این کتاب در نشری نجف توسط ایشان نوشته شده و در نگارش آن سعی شده است که حیات این عالم بزرگوار را از بدو ورود به نجف اشرف و آشنایی با استادان و علما، نحوه تربیت و سیر و سلوک ایشان و همچنین روند تربیت شاگردانشان به طور مستند داستانی ذکر شود. کتاب «کهکشان نیستی» توسط نشر فیض فرزان در ۵۶۰ صفحه به چاپ رسیده است. این کتاب دارای نسخه الکترونیک نیز هست که می توان به صورت مجازی خریداری و مطالعه کرد.

از جمله اتفاقات پرتکرار این روزهاست که این صفت راشامل می شود. این کارها راه را آسان می کند و پیچ و تاب های مسیر را برمی دارد، اما واقعاً شیرینی این آسانی چقدر ماندگار است؟ مگر و نیرنگ برای رسیدن به هدف و درست جلوه دادنش با هر بهانه و توجیهی، از جمله کارهای مذمومی است که در احادیث و روایات معصومین به آن اشاره شده است. امام علی ^(ع) درباره اثر دنیوی مگر و حيله در زندگی فرموده اند: «کسی که برای برادرش چاهی کند خداوند او را در آن گرفتاری کند و دامن وی را خواهد گرفت.» ایشان همچنین در حدیث دیگری فرمودند: «هرکس با مردم حيله کند، خدای سبحان حيله اش

را به خودش بازمی گرداند.» خداوند متعال، در دنیا و آخرت، عادل ترین و بهترین فرد در جایگاه قضاوت است. امام صادق ^(ع) نیز درباره حق نشان دادن باطل می فرماید: «خداوند ابادار از اینکه باطلی را حق معرفی کند، خداوند ابادار از اینکه حق را در دل مؤمن، باطلی تردیدناپذیر جلوه دهد. خداوند ابادار داز اینکه باطل را در دل کافر حق ستیز به صورت حقی تردیدناپذیر جلوه دهد، اگر چنین نمی کرد، حق از باطل شناخته نمی شد.» (محاسن، ج ۱، ص ۲۷۷).